

KÖZÉRDÉK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap reggel.

Előfizetés egész évre - - 12 korona.
fél évre - - - 6 "
negyed évre - - 3 "

Egyes szám ára 12 fillér.

Kiadóhivatal: Nagyenyedi Könyvnyomda és Papíráruháza r.t. — Szerkesztőség irodája ugyanott.
Hirdetéseket és előfizetéseket felvesz FÖLDES EDE könyvkereskedő, a kiadó megbízottja.
Hirdetés ára centiméterenként 6 fill. Többesrészű hirdetés árkedvezményben részesül.
Nyilttér sora 40 fillér.

Budapesti hirdetések kizárólagos felvétele milliméter-árszabás szerint a Leopold Gyula
Videki Lapok Központi Hirdetési Osztályában
Budapest, VII., Erzsébet-körút 41. sz.

Visszapillantás br. Kemény Árpád főispán egy évi működésére.

A vármegye mámorban uszott, aki azelőtt ellenfel volt — mint jó barát fogott kezét —, örvendett a város, örvendett a vármegye új főispánjának — br. Kemény Árpád beiktatása alkalmával.

Elhangzottak az új főispán ajkain be-köszöntő beszédének mindenkit lelkesítő szavai, szép, ideális és nemzeti erőtől duzzadó programját hallva a törvényhatóság minden egyes tagja egy boldogabb, egy szebb jövő hajualát látta derengeni, a midőn mindenki megbecsüli a másikat, megszűnnek az ellenségeskedések s ezután mindenki csak a közös előmozdításán és a vármegye ügyeinek jó szolgálatában versenyez egymással.

A főispán egyszerre meghódította az egész törvényhatóságot, szívesen előlegezték a bizalmat, mert mindenki hitt, remélt és bizott az elmondott szép szavak igaz voltában.

Ha voltak addig ellentétek, azokat már-már elsimulni láttuk, s előre örült a vármegye a munka, a békés fejlődés időszakának.

Ez volt a kezdet — sajnos nem ilyen a folytatás és még kevésbé a vég.

Hu alomban ringattuk magunkat; nem csak reményeink nem teljesültek, de ép ellenkezőleg ha jellemeznünk akarjuk br. Kemény Árpád főispánjának első évét, röviden lehet azt e pár szóban összefoglalni: a vármegyére az ő főispánja — fájdalom — eddig csak rombolást és veszedelmet hozott.

Az eddig békés vármegye közéletében fel lett dülva az egyetértés, tici a magyar a magyart, az eddig jó barátok ma már nem is ellenfeleknek, de ellenségeknek tekintik egymást, meghonosodni készül a spicizlikedés, alig van ma már tisztviselő, aki kedvvel szolgálja a vármegyét, a főispáni klikk valóságos rémuralmat készít elő, kik a tisztviselők közül nem egynek mondják meg kerülő úton, hogy ha őket — a klikket nem támogatják, érdekeiket nem szolgálják — a következő tisztújításon be-következendőket tulajdonítsák saját maguknak.

Pártérből néznek és ítélnék meg mindent — sőt saját egyéni érdekeiket is a pártlepel által borítva igyekeznek — érvényre juttatni. „A czél szentesíti az eszközt“ ez az igazhivők klikkjének jelszava — s ha egyéni érdekük — melyet szeretnek mindig közérdek gyanánt oda állítani — úgy kívánna, nincs az az eszköz, melynek igénybe vételétől visszariadnának.

Mit mondott a szépszávu főispán beiktatásakor: ha nem csalódnak azt, hogy „őszinte támogatását kérem a

tisztviselői karnak, bennem nemcsak ellenőrző bírálót, hanem minden erejével védelmező, támogató őszinte baráti munkatársat fognak találni“.

Szegény tisztviselők, a főispán úr támogatni fogja őket, — sőt meg is védelmezi — állásuktól!

Ne nevéssen senki — mert e szavak komolyak gyanánt mondattak el, hisz a főispán úr mondotta, hogy védeni, támogatni fogja — sőt őszinte barátságával is megtiszteli a vármegye tisztviselőit.

Most lehullott a lepel, a mézes-mázás szavakat a főispán saját tetteivel czáfolta meg.

Mindig féltünk a szemben nyájas, mindig előékeny és különös módon síma modoru emberektől — s ezekkel szemben a gorombaságig nyers, de egyenes, őszinte, szókimondó embert többre becsültük.

A főispán kérte a tisztviselők támogatását — ő azonban legfennebb agyontámogatná őket.

Fontos, közérdekű kérdésekben csak egyszer is volt-e bizalommal a főispán úr a vármegye főtisztviselőivel szemben, kikérte-e véleményüket csak egy esetben is, meghallgatta-e csak egyszer is fontos közügyben a vármegye tisztviselőit, mint elődei? Nem tette, s már-már azt kezdtük hinni, hogy eszes ember lévén, bár a viszonyokkal a megyében nem ismerős, mégis a saját lábán akar járni s ezért mellőzte az eddigi uzust, a főtisztviselők meghallgatását.

Tévedtünk azonban ismételen, a főispán mellőzte a vármegye tisztviselőit, de e helyett nap nap után egymásnak adják a főispáni szoba kilincset a klikk emberei, az igazhivők kiválasztott része, kikhez bizalmas a főispán és meghallgatja véleményüket minden alkalommal s már-már odafejldnek a dolgok, hogy ők fognak gondolkodni a főispán helyett, ők intézik a vármegye ügyét s a főispán csak végrehajtója lesz a klikkuralomnak.

S ha megfigyeljük azt, hogy kik azok az emberek, akik ily módon kormányoztatni óhajtják a vármegyét, azt látjuk, hogy ezek nagyobb részt nem is tagjai a törvényhatóságnak; egyedüli érdemük, hogy korán felismerték a főispán úr gyengéit, tudnak tétet, fejet hajtani, tudnak fuvolaszerű hangon hizelegni — s e réven remélik, hogy a semmiből föl-emelkednek az égig — s uralkodni fognak a főispán úr jóvoltából a vármegyén.

Ily előzmények után megszólal a főispáni klikk sajtója a „Marosujvár“ és kürtöli világgá, hogy: „a vármegye vezetői a magyarság supremáciáját Alsó-Fehér vármegyében a biztos tönk szélére juttatják“.

Rút rágalom nyilvánul meg e szavakban s tisztán látszik az intenciója is: lejáratni, lehetetlenné, rabszolgákká akarja tenni a vármegye derek tisztviselői karát, mert hát

első sorban is ők a vármegye hivatott vezetői.

A főispáni klikk minden alkalmat megragad arra, hogy a vármegyében levő ellenségeskedést élessze gyűléseken, szóval, írásban — s ha ennek az adáz hajszásnak megéri a gyümölcse — s tényleg bekövetkezik majd az, amivel szemben eddig is csak az összetartás által tudunk ellenállani, a nemzetiségek terjeszkedése; akkor aztán verheti a mellét a főispán úr és az igazhivők tábora s nyugodtan hajthatják pihenőre gondterhes fejeiket mondván: mi elvégeztük a reánk bizottakat, sikerült tönkre tenni a vármegye békéjét, nyugalmát, sikerült alá-ásnunk a vármegyében a magyarság és tisztviselői kar évtizedeken fennálló tekintélyét, ami munkánk gyümölcse; a nemzetiségek megerősödése, — most már pihenhetünk.

Ha tönkre fog menni a magyarság Alsó-Fehér megyében, ha elveszti lába alól a talajt, — ezért egyedül csak Ön lesz a felelős Isten és emberek előtt Méltóságos Uram.

Verus.

Politikai hírek.

Bánffy Dezső a függetlenségi párt ellen. Br. Bánffy Dezső volt miniszterelnök így nyilatkozott a napokban egy lap tudósítója előtt: „A függetlenségi párt saját uralma érdekében merőben meddő, megalakuló, sőt káros és az országra is veszedelmes politikát folytat; a függetlenségi párt uemesak hogy maga nem valósítja meg programjának főbb pontjait, az általános választói jogot, az önálló vánterületet, a bank önállóságát, hanem azon a czímen, hogy mindez az ő programjában is benne van, hazaáruló aknamunkának bélyegez minden komoly törekvést, amely az országra annyira fontos és sürgős reformok kivívása érdekében levőnek mutatkozik. A kijátszott népjogoknak önzetlen és becsületes szószólókra van szükségük. A meddő közjogi harczok helyébe a modern világrámlatok szellemében új, főként gazdasági jellegű politikát kell inaugurálni.“

Válasz a „Vármegye“ támadásaira.

Balászfalva, 1907. július 28.

Undorral fordultam el a „Vármegye“ című laptól, a midőn annak 29-dik számában ezt a vakmerő állítást olvastam: „lehetetlen, hogy a miniszter szó és megtorlás nélkül hagyja a megye vezetőinek azt a társadalmi és politikai tevékenységét, a mely a magyarság supremáciáját Alsó-Fehér vármegyében a biztos tönk szélére juttatja“. Azt hiszem helyesen fogom fel, hogy a főszolgabírák, mint a járás élén álló tisztviselők, szintén részt vesznek a vármegye vezetésében járásuknak vezetésével és ez indit

arra, hogy felszólaljak a minden ön-
éretet és igazságot sértő váddal szemben
azért, hogy dacára annak, hogy ez év vé-
gigéig fizettem elő a „Vármegye“ hetilapra,
tiltakozzam az ellen, hogy a lapot nekem
tovább is küldjék; ne vegye a szerkesztőség
szerénytelenségnek, ha ennek indoklására
felhozom az alábbiakat.

Hát tudja-e azt cikkíró úr, hogy én 18
éve vagyok Balázsfalván és ezen 18 év
alatt annyit tettem — és nemcsak be-
széltem — a magyar társadalom érdekében,
hogy sokaknak egész nemzetsége nem tett
annyit; tessék megvizsgáltatni, nem bánom,
ha a miniszteri biztos által is azt, hogy mi
volt a magyar társadalom Balázsfalván eze-
lőtt 18 évvel és mi most. Nemcsak a ma-
gyarságra, hanem a románokra is hivatkozom,
sőt egész Balázsfalvára és nem hiszem, hogy
találtatnék oly szeméremtelen ember, aki azt
merné mondani, hogy a mit én mondok: nem
igaz. Tudja-e azt cikkíró úr, hogy Balázsfal-
ván virágzó magyar kaszinó van? tudja-e
azt, hogy 380 koronával évente több bért
fizetek évente a hivatal helyiségeért, mint
különben kellene, és pedig azért, hogy a
kaszinó oly előnyösen legyen elhelyezve, a
mint van; tudja-e azt, hogy a kaszinó be-
rendezése 700 koronába került; tudja-e
azt, hogy negyedmaggammal megvásároltam
egy gyönyörűen befásított kertet 4000 koro-
nán, hogy nyáron, midőn a kaszinói
élet pang, legyen a magyar közönségnek ki-
ránduló és mulató helye; tudja-e azt, hogy
ezen kertnek a rendezése, két tennis-pályá-
val és kuglizóval való felszerelése szintén
belekerült 4000 koronán felül, és eddig min-
dig ráfizettünk; és ezt tesszük szívesen, mert
ez által ezen exponált helyen a csekély ma-
gyarsága társadalmi életben vezető szerepet
viszen. Tudja-e cikkíró úr, hogy azért ma-
radtam legény-embernek, mert mint tisztvi-
selő csak így hozhattam a magyarság és a
magyar eszme érdekében annyi áldozatot, a
mennyit kellett stb. az iskolai ügyekről nem
is szölok.

Legyen meggyőződve cikkíró úr, hogy a
mit megtettem én a magyarság érdekében
hazafiai kötelességből, azt tőlük telhetőleg
megtették kartársaim is. Kérem csak tiszt-
több szemüvegen át nézni és mindjárt más,
a valóságnak megfelelő kép tárul fel szem-
ink előtt.

A mi pedig a politikai tevékenységet illeti,
hát ez Deák Ferencz elvein mozog és azt
hiszem, hogy miután a jelenlegi koalíciós
kormány is, a melynek híve vagyok, szintén
a 67-es elvekkel kormányoz koronás kirá-
lyunkkal egyetértve, az én elveim is elég
tisztességesek és hazafiasak.

Nemde szerkesztő úr indokoltnak találja,
hogy ha mindezeknél fogva a méltatlan vád
után a „Vármegye“ lapból többet nem kérek.

Simonffy Alajos,
főszolgabíró.

Az igen tisztelt főszolgabíró úrnak oly ki-
váló érdemei vannak ugy a közigazgatás,
mint a hazafias társadalom terén, hogy telje-
sen méltányolnunk kell hazafias, komoly fel-
indulását a „Vármegye“ tendenciósus és —
eredményeit mérlegelve — valóban az alsó-
fehérvármegyei magyarság supremáciájának
megtörésére vezethető insinuatión. Mi, régi
vármegyei férfiak, kik a főszolgabíró úrral
együtt küzdöttünk és pedig eredményesen,
mi tudjuk igazán tisztelettel elismerni azo-
kat a nagy érdemeket, melyeket nehéz
helyzetben, nehéz viszonyok között, a fő-
szolgabíró úr kellő erellyel és kiváló tapin-

tattal végzett kötelességeinek teljesítése kö-
rül szerzett. És — hála Istennek, — amint
igen helyesen jegyzi meg a főszolgabíró úr,
a hazafias kötelességek teljesítésében méltó
társai vannak e vármegye főszolgabíráinak
sorában, kik méltók arra, hogy tisztelettel és
bizalommal viseltessék irántuk vármegyénk
minden hazafias magyar, román és szász la-
kosa, ki a békés egyetértésnek és a békés mun-
kának barátja. Szerk.

Levelezés.

I.

Abrudbánya, 1907. július hó 25.

Az „Alsófehér“-be Havasi visszhang című
megjelent cikkre, kegyes engedelmevel reflektálok.
A hosszúlere bocsátott zagyvalék
elolvasásakor eszembe jutott a Bodóné me-
séje, mikor tőle a bor árát kérték, minden-
ről beszél csak arról nem, a mit én szerény
cikkekben szemére vettem az egész „Alsó-
fehér“ függetlenségi pártjának.

Elismerem, hogy az én fogalmazásom
gyenge, hanem Havasi visszhang fogalmazása
még annál is gyengébb, az enyémbe lega-
lább van consequentia, az évében pedig
zagyvalék, ügyetlenül összehordott valótlanság,
mintha visszhangzó és pártja mentette
volna meg a hazát.

Hogy Üchtritz nem szolgált a darabontok
alatt, valótlanság; itteni fellépése alkalmával
is még mindig fogalmazó volt a minisz-
tériumban; hogy ékes szólással nem bír, az
még nem nagy baj, de nagyobb baj az, hogy
magyarul sem tud jól és ezért jobb hall-
gatni vele.

Hogy az Üchtritz választói közül, tiszte-
let a kivételnek, még 5% sem mentes a
megvesztegetéstől: az is való, s hogy 95%
pénzért szavazott rá, az még valóbb, hát
hagyjuk a választásokat és ne feszegezzük,
hanem feleljen meg visszhangzó állításaimra,
ha tud. Feleljen meg arra, hogy személyi
bosszúból miért kellett a vármegye magyar-
ságát egymással szembe állítani? miért kel-
lett a magyarság összetartását feladni?
azért-e, hogy egy alkotmánypárti tevékeny,
tisztességes, becsületes és jó hazafival szemben
ugyancsak egy alkotmánypárti — Uram bo-
csáss meg — embert állítsanak? ha ilyen a
függetlenségi párt elve, isten uccse nem
kérek belőle.

Visszhangzó ugy festi oda magát, mint ha
ő a babi purgó élvezetétől kezdve, egészen
a budai keserűvíz forrásáig mindig független-
ségi lett volna, hagyjuk el, mert ismeretes
az „Alsófehérmegyei“ függetlenségi párt,
éppen ugy mint az abrudbányai egyesült
ellenzéki párt nem volt és nincs. Egy nagy
hühő semmiért pártterdek szempontjából,
valami pedig személyes bosszúból, nincs mit
dicsekedni vele. Ha majd megéri e párt
és tettekre képes lesz és nem magán bosszu
lesz az elve, mi elátkozottak és 67-eseknek
állítottak ott leszünk, hazafiságból, haza-
szeretettől, de nem pénzért.

Figyelő.

II.

Gräfenberg, 1907. július 27.

Idegen népek és azok kulturájának meg-
ismerése és más egyéb ismeretek szerzése
végett a nyár két hónapját utazgatással töl-
töm.

E közben kézbesített a posta nekem két
magyar helyi érdeklő hírlapot. El is olvastam
mindkettőt végig; mert ugyan kit nem ér-
dekelnek a hazában történő dolgok?

Azonban az egyik lapnak a „Közérdek“-nek

a balázsfalvi dolgokról szóló vidéki levele
elolvasása után megütöttem és olyas huszár
imádságformát szalasztottam ki a számon.
A másiknak, az „Alsófehér“-nek e levélre
való visszautasítását megmosolyogtam. Hogy
az érzelem e két különböző megnyilvánulá-
sának mi az okozója, azt a következőkben
fejtem ki.

Lássuk az elsőt.

Meglepett, és mint már előbb is megjegyeztem megütöttem azon, hogy a Közérdek szerkesztője engem „Balázsfalvi független polgár“ leple alá rejtett, holott én a levelet teljes aláírással ellátva küldöttem volt be annak idején.

Nem kutatom és nem kívánom tudni a névtelenségbe burkolás célját, alapját és a szerkesztő úr ezen — talán reám nézve jó-
nak vélt — eljárásának okát. De látja, ki-
tett engem annak, hogy dr. Rónai úr „A névtelenség lepleiből a balázsfalvi független polgár megtevésztésre alkalmas jelmezbe átlöltözött (sic! ugyan ki vedlett Fregoliasan?) tudósítónak“ nevez el.

Ezt pedig már akkor el akartam kerülni.

Miután már megtörtént ténynyel állok szemben, másként nem reperálhatom a dolgot, mint csak, a jelen levéllel. Ép ezért kérem ezen levelemnek helyet adni, mert magyar természetem a leple alatt való támadást nem veszi be.

Ezzel az úgy talán befejezve lenne, mivel kivehető a tudósítás és az azt követő levél eredete.

Azonban nem tudom azt megtenni, míg a visszautasításnak különösen kiemelt szedéssel kitüntetett pár szavára nem reflektálok.

„Támadó nem voltam. A személyeskedés terére nem követem“.

Nincs előttem a már megjelent nyiltérnek szövege; így csak emlékezetemből legyen szabad figyelmébe ajánlanom a nyiltérező úrnak, hogy az olyan: „ugráló bohóc, meg szűkebb körű indoleus intelligencia, dölyfös viselkedés“ és ehhez hasonló kifejezések talán szerinte valami fenséges jelzők és ezekben csupa édes és simogató kifejezések vannak?

No, hát ki kezdette? És még így szerénykedni?

Legmulatságosabb és nevetségesebb pedig a leszámolásnak „komolyabb alkalomra“ használtásával való fenyegetőzése. Én igazán nem tudom, hogy miért akkor és miért nem most?

Dr. Enyedy Lajos.

Vegyes hírek.

— **Török György** állami állatorvos főállatorvossá lett kinevezve. A szakmájában kiváló és hivatásában buzgó tisztviselőt méltán érte a kintünetés, melyhez szívesen gratulálunk.

— **Eke tagjainak értekezlete.** 1902-ig élénk élete volt az Eke alsófehérmegyei osztályának. A „Detonata“ mellett, Ponor és Remete községek határain turisták házak épültek, Vidám kirándulások voltak. Egyszerre csak vége lett a kedves életnek. Beütött a politika és elsavanyodott a társadalmi érintkezés kedve. Az Eke központja és alsófehérmegyei osztálya között differenciák merültek fel. Egyszóval: az Eke hallgatott, mint dinnye a fűben. Július hó 28-án több régi tag kívánságára dr. Varró László, elnök értekezletet tartott, melyen résztvettek: Zeyk Dániel, Zeyk Gábor, Szász József alispán, Török Bertalan, Fogarasi Albert és Béla, Váró Ferencz, dr. Farnos Árpád, Dzsós

Zsigmond, Belházy Gyula, Kovács János pénztárnok stb. Az értekezlet javaslat tételre és a szabályzat elkészítésére bizottságot küldött ki és megbízta Dezső Zsigmondot, Fogarasi Bélát és Belházy Gyulát, hogy kíséreljék meg egy Eke kirándulás rendezését, mely igen jó alkalmul szolgálna az Eke tevékenységének újra felkeltésére.

— **A Hivatalos Lapból.** A p. ú. miniszter Balázs Endre nagyenyedi p. ú. fogalmazót a rimaszombati p. ú. igazgatóságához s. titkárrá; Kánya Sándor beregszászi p. ú. fogalmazót végl. minőségben a nagyenyedi p. ú. igazgatóságához nevezte ki.

— **Képviselőtestületi közgyűlés.** Nagyenyed város képviselőtestülete folyó hó 2-án délelőtt 10 órától kezdve rendkívüli közgyűlést tart dr. Varró László polgármester elnöke alatt. Targysorozat: 1. Jelenítés a pénztár vizsgálatról. 2. A közbiztonság berendezésére vonatkozólag a Nicholsonnal kötött szerződés bejelentése. 3. A közbiztonság építése ügyében Bakó Károlyval kötött szerződés bejelentése. 4. Felhatalmazás kérése a tisztai nyugdíjalapból a közbiztonság felépítése érdekében a nagy kölcsön lebonyolításáig 44000 korona ideiglenes kölcsön vételének engedélyezése. 5. Előterjesztés a villanyvilágításra fölveendő kölcsön ügyében és ezzel kapcsolatosan a telep kiépítése tárgyában. 6. A herzsai birtok bérbeadásának ügyében megtartott árverés eredményének bejelentése. 7. Az 1907. évi közmunka költségvetésének előterjesztése. 8. Az igazságügyi miniszter leiratának előterjesztése az építendő járásbíróház telkének megvásárlása tárgyában. 9. Günther Lajos illetőségi ügye. 10. A tűzoltóknak 1907. évre öntözésért kitűlt 600 korona bejelentése. 11. A névszerinti szavazás Zabolai Ferenc és Nagyenyed város között kötött szerződésben. 12. Jelenítés a vízvezeték előtanulmányokról.

— **Jégverés.** Mult hó 27-én, szombaton délután a városunkon is átvonult nagy felhőszakadás a gerepeni szőlőkben jéggel egyenesen sok kárt okozott. A szőlőtermésnek körülbelül egy ötödét tette tönkre és oly nagy vízmosást csinált, hogy annak a helyrehozása is tetemes költség. Ugyanott egy kutat is beomlasztott a nagy esőzés.

— **Uj csendőrorrs.** Vármegyénk területén Galacz községben csendőr-órparancsnokság állított fel.

— **Veszedelemes orkán** dühöngött a napokban Hunyad megyében. Kerseczen juhokat és szarvasmarhákat ragadott az ár magával, több ház összedült, a termés tönkrement.

— **Szerencsétlenség Gyulafehérvárott.** A törvényszéki palota építésénél alkalmazott munkafelügyelő hét mt. magas deszkaállványról oly szerencsétlenül esett le, hogy szörnyet halt. Neje és három kis gyermeke gyászolja.

— **Dinamitrobbanás Kolozsvárott.** Julius hó 30-dikán Kolozsvárott a postaépületben robbanás történt. Egy csomagot pontottak fel, melyet a címzett nem fogadott el. Bontás közben a benne elhelyezett pokolgép felrobbant, többeket megsebesített s az épület belsejét megrongálta. A vizsgálat folyamatban van.

— **Állatseregletből kiszabadult mérges kigyók.** A mult hét folyamán két gyermeket, akik a Cserna folyóban fürdtek, mérges kigyók halálosan megmártak. Vizsgálatot indítottak amely kiderítette, hogy a kigyók a Vajdahunyadon most székelő állatseregletből szabadultak ki és így jutottak a folyóba. A Csernában való fürdést ennélfogva az idej nyár tartamára betiltották.

— **Uj kivándorlási rendelet.** Andrassy Gyula gróf belügyminiszter az ország összes törvényhatóságainak rendeletet küldött a kivándorlás ügyében, amelyben utasítja az illetékes hatóságokat, hogy a kivándorlók utleveleinek kiadásánál különös figyelemmel legyenek arra, hogy a kivándorlók itthon maradó tizenöt évvel fiatalabb családtagjairól a kivándorlók kellőképpen gondoskodjanak.

— **Méhészet.** A gödöllői m. kir. állami méhészeti gazdaságban a folyó évben szept. 15-én megkezdendő két éves méhészmunkás tanfolyamra pályázat hirdették. Felvételtí hat olyan egyén, kik 16. életévüket betöltötték, de 35-ik életévüket még túl nem haladták. Közelebbi feltételek megtudhatók a kir. tanfelügyelőségénél.

— **Miként juthatunk nagy jövedelemhez?** Kétségtelen, hogy ma, amidőn a hűdrágaság napról-napra fokozódik, legjövedelmezőbb gazdasági foglalkozás a marha és baromfi tenyésztés. Azonban szarvasmarhát nem mindenki tenyészthet, de baromfit jóformán minden család tenyészthet s ha nem is tenyészti azt tojásból, tarthat, azaz csibe korában pár filléért veszi azt s otthon hűlédékokon nagyra neveli s így olcsón finom és tápláló húshoz, tojáshoz, és tollhoz juthat. Főként a pulyka tartása és nevelése jövedelmező. Maga a miniszter 3 év előtt országos felhívást intézett a közönséghez, hogy karolják fel jobban a jövedelmező pulyka-tenyésztést. És van is ennek a felhívásnak hatása. Ma sokkal nagyobb arányú már a tenyésztési ág, mint 3 év előtt volt. Most Hreblay Emil állattenyésztési m. kir. felügyelő, régi és közkedvelt gazdasági író tollából megjelent a „Pulykatenyésztés és értékesítése” című 140 oldalas s 48 képpel díszített munka, melynek megszerzését és az abban kitűnő magyarsággal adott tanácsokat és új mutatókat mindenkinek legmelegebben ajánljuk. Megrendelhető e munka 3 korona 20 fillér előleges beklüldése mellett a szerzőnél Bpest, Városliget, Mezőgazdasági m. kir. muzeum.

A nagyenyedi ev. ref. és ág. ev. egyházak közös temetőjének gondozására vonatkozó alapszabályok.

1. §.

A temető feletti gondozást egy 5 tagból álló bizottság gyakorolja, a mely a közös egyháztanács által választandó, és megbízatása 3 évre szól.

2. §.

A bizottság elnököt választ, kinek meghívására a bizottság szükség esetén összegyűl. A bizottsági gyűlésben legalább 3 tagnak kell jelen lenni.

3. §.

A bizottság a temető felügyeletéről gondoskodik. Feladata az egyháztanácsok által jóváhagyott intézkedéseket keresztül vinni és a felett őrködni, hogy a temető, — kit a közös egyháztanács választ meg — a kötelességeit teljesítse. Továbbá kötelessége felügyelni, hogy a temetőben rend és tisztaság uralkodjék, a növények ültetése szabályszerűen történjék és rongálások ellen megvédesenek.

4. §.

A bizottsági tagok ezen kötelességeiket díjtalanul végzik.

5. §.

A temető a következő osztályú sírhelyeket foglalja magában:

- családi sírboltok,
- családi sírok örök időkre,
- régi sírok (gazdátlan),
- ingyenes sírok.

6. §.

Ujonnan építendő családi sírboltok a bizottság által kijelölt helyen az egészségi szempontoknak megfelelően építendőek, első sorban a középső, — másod sorban a felső, — s végül az alsó szerpentin út mentén a hegy alá bevágva, keletről-nyugatra haladó sorban.

7. §.

A sírboltok a családok tulajdonát képezik, de kötelességük azokat jó karban fentartani. Az egyház mint telektulajdonos jogosítva van a sírboltot birtokába venni, ha a család annak fentartását e hanyagolja.

A birtokba vételtől három év múlva a sírbolt az egyház tulajdonába megy át, melyet szabadon rendelkezhetik. A birtokba vétel előtt szükséges a család bármelyik tagjának felszólítása.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenet.

Rendszerek ez. ezikk lapunk következő számában jön.

Felelős szerkesztő:
Dr. MÜLLER JENŐ.

Kiadó:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárugár részv.-társ.

Lányi Lajos

női és férfi divat-üzlete
NAGYENYEDEN.

Legolcsóbban beszerezhető hazai gyártmányú áruk:

Női és férfi kitűnő minőségű Kobrák-czipők. Pécsi kesztyűk, nap- és esőernyők, női, férfi és gyermek fehérneműek, nyakkendők, szövetek, voalok, batizt, zeffir, delének és kretónok, mindennemű hazai vásznak, ruhadíszek és béléss-áruk, saját készítményű paplanok nagy választékban.

Sírkoszorúkban nagy raktár.

Feltűnő olcsó árak. Szolid kiszolgálás. Lányi Lajos.

Ifj. Mészáros János és Társa

női és férfi divatárú, fehérnemű és rövidárú raktára; temetőkezési és hullaszállítási vállalat Nagenyeden.

Van szerencsénk a nagyérdemű helyi és vidéki közönség szíves tudomására hozni, hogy a helyi piacon (Főtér 3. szám alatt, volt Korbuly Kristóf-féle helyiségben) a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

női és férfi divatárú, fehérnemű és rövidárú-üzletet

nyitottunk, kapcsolatosan temetőkezési intézet és hullaszállítási vállalattal. Több évi tapasztalatunk s rendezett anyagi viszonyaink azon kellemes helyzetbe juttattak, hogy elsőrendű bal- és külföldi összeköttetéseink által a n. é. verőközönség minden kívánalmának teljesen megfelelhettünk. Kérjük a nagyérdemű közönséget, kegyeskedjenek bennünket becses magrendeléseikkel magörvendoztetni: egyszerűsággal biztosítva, hogy legfőbb törekvésünket a nekünk előlegezett bizalom kiérdemlésére fogjuk fordítani. Vidéki magrendelések gyors és pontos eszközöltek.

Kegyes pártfogást kérve vagyunk teljes tisztelettel:

ifj. Mészáros János és Társa.

A NAGYSZEBENI ÁLTALÁNOS TAKARÉKPÉNZTÁR

ad jelzálogkölesönöket, félévi (tőkét és kamatokat magukban foglaló) részletekben történő törlesztésre és pedig a következő feltételek mellett:

- A.** $4\frac{3}{4}\%$ kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 30000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 26 K. 11 f.
- B.** 5% kamatláb mellett 50 évi törlesztésre; a kölcsön legkisebb összege 20.000 K. — A törlesztés 100 félévi részletben történik; a félévi részlet minden 1000 K. után 27 K. 16 f.
- C.** $5\frac{1}{4}\%$ kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 10.000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (82 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 29 K. 60 f.
b) 35 évi törlesztésnél (70 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 30 K. 80 f.
- D.** $5\frac{3}{4}\%$ kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 2000 K.
- a) 40 évi törlesztésnél (80 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 31 K. 84 f.
b) 25 évi törlesztésnél (50 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 37 K. 47 f.
c) 10 évi törlesztésnél (20 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 65 K. 05 f.
- E.** 6% kamatláb mellett a kölcsön legkisebb összege 1000 K.
- a) 32 évi törlesztésnél (64 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 34 K. 98 f.
b) 23 évi törlesztésnél (46 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 39 K. 81 f.
c) 18 évi törlesztésnél (36 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 45 K. 05 f.
d) 15 évi törlesztésnél (30 félévi részlet) a félévi részlet minden 1000 K. után 50 K. 09 f.

Az A. alatti kölcsönök csak földbirtokra, a B. C. D. és E. alattiak házakra is adatnak; valamennyi kölcsön — az egyszersmindenkorra 1% törzsdíjon kívül — minden egyéb levonás nélkül teljes összegben készpénzben fizetett ki.

Alsó-Fehér és Torda-Aranyos vármegyék területeiről kölcsönkérvények LINGNER GYÖRGY úr által Nagyenyedén nyújtandó be, ki bővebb felvilágosítással is szolgál.

Modern
litografiai munkákat
takarékpénztári részvényeket
— stb. készít a —
NAGYENYEDI KÖNYVNYOMDA
ÉS PAPIRÁRUGYÁR R.-TÁRS.
NAGYENYEDEN.

HIRDETÉSEKET

legolcsóbban vesz föl

lapunk kiadóhivatala.

FISCHER ÉS TÁRSA NAGYENYED Alsó-Fehér megye. 215 70-104

100 KAT. HÖLD.

A legszebb gyümölcsfák

80.000 gyümölcsfa oltvány
1 millió gyümölcsfa-oltvány
1 millió elkerítés csemete.
Sétaterfák • Diszcsenek • Rozsák
Bogyógyümölcsök stb.

Kifogástalan szőlőoltványok.

1/2 millió szőlőoltvány.
Európai és amerikai sima és gyökeres szőlővesszők stb.
Árjegyzék és művelési utasítás ingyen.

EGYESÜLT FA- és SZŐLŐOLTVÁNYISKOLÁK FISCHER ÉS TÁRSA, és AMBRÓSI M.

Nagyenyedi Kisegítő Takarékpénztár részv.-társ.
Részvénytőke: 400.000 kor. Tartalékalap 200.000 kor.

Előnyös kölcsönt ad betáblázásra, megfelelő kezességre, értékpapirokra, sorsjegyekre, jöhiteli pénzintézetek részvényeire.
Vásárol és elad értékpapirokat.
Letétbe elfogad értékpapirokat, sorsjegyeket, értékeket kevés örzési díj mellett.
Idégen kölcsönöket a legelőnyösebben konvertál.
Váltokat az összeg nagysága szerint legelőnyösebb feltételek mellett számítol le.
Állandó betétet 5% kamatláb mellett fogad el.

Nyitva áll hétköznap d. e. 9—12, d. u. 3—4 óráig.
Üzletfeleink részére telefon bevezetve 14. szám alatt.

Nyomatott a Nagyenyedéi Könyvnyomda és Papírárnyár Részvénytársaság könyvnyomdájában Nagyenyedén.

908-1907.

Hirdetmény.

A vezetésem alatt álló kir. országos fegyintézetben letartóztatott fegyenczek szalmazsákjainak kitöltéséhez szükséges mintegy 150—170 métermázsa ez idej, friss és tiszta **ágyszalma szállítása** iránt a folyó év augusztus 5-én d. e. 10 órakor zárt írásbeli árlejtés fog tartatni.

Árlejtetni kívánók felhivatnak, hogy a vállalati összeg 5% -ának megfelelő bántépénzzel ellátott zárt írásbeli ajánlatukat a fent kitett határidőig hozzám nyujtsák be.

Az ajánlat borítékára „Szalmaszállítási ajánlat” czim irandó.

A kir. orsz. fegyintézet igazgatósága.

Nagyenyed, 1907. július 29-én.

URAY,
igazgató.

139 1-1

Hegyi János

műlakatos és gépjavitó műhelye
NAGYENYEDEN, Tövis-utca 19.

Ajánlom a n. é. birtokos és gazdaközönségnek kitűnő és elsőrendű **marok lerakó arató-gépmot** mérsekelt használati díj mellett, avagy rész aratásra, melyet nálam raktáron megtekinthetnek és az aratásra megszerezhetnek, avagy az időnyre szerződésileg lekötöhetnek.

Továbbá ajánlok tökéletes, tiszta és szakszerű cseplésre, amit két teljesen újonnan javított gőzeséplő garnitúrával évek óta gyakorlattal is bizonyítottam.

Elvállalok mindennemű gépek és lakatos munkák készítését, szakszerű javítását, bieziklik, varrógépek, permetező gépek a legjobb gyártmányokból és mindenféle gépalkatrészek állandóan raktáron tartatnak.

Tökéletesen jó permetezők és bieziklik napi díjak mellett használatra viadhatnak.

Szakmunka vágó mindennemű költségvetéssel és felvilágosítással díjtalanul szolgolok.

Beezes partfogást kér

kiváló tisztelettel

HEGYI JÁNOS,

műlakatos és gépjavitó műhelye.

12 61-104

Csak SICULA névvel ellátott üvegek valódiak.
A MÁLNÁSI

„SICULIA”

FORRÁS-VIZ

a sós savanyuvizek királya.

Sziklarétegeken át fűrt
ártézi forrás.

A gyomorégést lögtön megszünteti. Páratlan élvagyterjesztő. Azonnal ható különlegesség a gége, tüdő, torok, gyomor, vese, hólyag hurutos bántalmait ellen. Korányi, Kéthly, Tauszk, Riegler, Nuriésán József tanár urak szakvéleményei „SICULIA” forrást a kontinens legdúsabb természetes alkalikus sós savanyuvizének minősítik.

Magyarországi főraktár:

BRAZAY KÁLMÁN

BUDAPEST, József-körut 37.

Kapható minden gyógyszerárnyárban, drogéria és fűszerkereskedésben.